

Ingenjörers skrivande och beredskap inför arbetslivet

lunchseminarium KTH:s språkkommitté
17 oktober 2016
Stina Hållsten

Ingenjörers skrivande och beredskap inför arbetslivet:

- texter, normer och genrer
- skrivandets situering
- teknologen och ingenjörens olika skribentroller
- skrivandets syfte för teknologen, läraren och ingenjören

Skriva i arbetet: två röster

”Rikard uppskattar det arbetsrelaterade skrivandet och beskriver det som enkelt och rakt på sak. Med detta menar han att det finns ett tydligare syfte med skrivandet i arbetet, medan skrivandet av exempelvis examensarbete och laborationsrapporter under utbildningen handlade om att uttrycka sig ”fint” snarare än att skriva för att man ville att en läsare skulle förstå eller kunna utföra något.”

”Mattias på Forskningsföretaget hade inte några större bekymmer med att skriva sin forskningsinriktade examensrapport [när han pluggade]. Han ser sedan skrivandet av forskningsrapporter i arbetet som en verksamhet i sig som han lägger ner mycket tid på, men som inte för den skull är svår att angripa eller slutföra.” (Hållsten 2008)

Vad är en bra text?

Utifrån vilken norm:

- Idiomatiskt riktig svenska (grammatik, morfologi, stavning, ord- och uttrycksval).
- Genrenivå: texten är lyckat om den kan identifieras som en riktig ”sån text”: en riktig spec., en riktig labbrapport, en riktig uppdatering.
- Handlingsnivå: texten är lyckad om den kan användas för det den är tänkt för.

(Hänger de olika nivåerna ihop?)

Lätt och svårt med att skriva: skrivandets situering

[Skrivandet...] ”på Tekniska Institutet präglas av en utbildningspraktik, där teknologerna deltar som icke-expert som ska bedömas och kontrolleras. Även om kurser är upplagda i projektform, finns det en bedömare och kontrollant i form av kursföreståndare eller examinator, som ger riktlinjer för inlämningsdagar, omfång på uppgifterna och andra krav för att bli godkänd.”

”Eventuella svårigheter kring ett skrivuppdrag kan snarare kopplas till mål och deltagarroller inom de olika kontexterna. Generellt kan sägas att det skrivande som är situerat i en kontext där arbetsdelning och roller är tydliga och där deltagarna delar uppfattning om mål med uppdrag och skrivande ses som enklare att hantera.” (Hållsten 2008)

Lätt och svårt med att skriva: skribentroller under utbildningen

Skribentrollerna är inom utbildningskontexten i del flesta fall uppenbara:

lärares texter medför skribentrollen experten som instruerar eller beskriver.

Teknologernas texter medför skribentrollen eleven som redovisar kunskap. Ibland ska teknologen visserligen ikläda sig rollen som instruerare eller någon annan typ av expert, om uppgiften går ut på att exempelvis skriva en instruktion, men den överordnade funktionen är ändå alltid att redovisa kunskap för att kunna examineras.

Lätt och svårt med att skriva: skribentroller i arbetslivet

”...när han skrev sin examensrapport tyckte han inte att han kunde leva upp till handledarens krav (som såg sina examensarbetande teknologer som forskningskollegor). När han skriver uppdateringar på Verkstadskoncernen är hans roll och kraven som följer med den tydliga, vilket för Rikard leder till att han ser skrivandet som enkelt och funktionellt.” (Hållsten 2008)

Skrivandets och texters roll i utbildningen

- Kunskapsredovisning
- Träning i arbets- och studiesätt (i grupp och individuellt)
- Träning inför arbetslivet: öva på typiska texter, typiskt skrivande, typiskt arbetssätt
- Annat? Text skapa yrkesgemenskap- och identitet, stötta studenter i vägen mot yrkesidentiteten

Teknologens mål med skrivandet

- klara utbildningen bättre
- lära sig innehållet bättre
- kunna arbeta som ingenjör:
  - lösa problem genom skrivande
  - samarbeta genom text och skrivande
  - kommunicera i olika grupper med olika deltagare
  - imponera på omgivningen ("hon kan åtminstone skriva...")

Vad ska utbildningen sträva efter?

- Lära ut generiska kunskaper (jfr normer för ”bra text”)
- Lära ut specifika, situerade kunskaper (för en viss bransch, visst kunskapsområde, viss arbetsplats...)
- Erbjuda beredskap inför arbetslivet: arbetsformer, textanvändning, genrekunskaper...
- Eller: enbart fokus på skrivande som problemlösning och redskap för inläring

Kan man simulera en annan verksamhet än utbildningens, i utbildningen?

Dvs låtsas:

- en arbetssituation
- en professionell verksamhet
- deltagande i något annat än utbildningsverksamheten?

(utb.verksamhet, särskilt senare år, och kommande arbetsliv kan förstås tangera varandra, t ex för den som blir kvar och forskar, den som kommer att jobba på ett forskningsföretag.)

...tja, är det så konstigt?

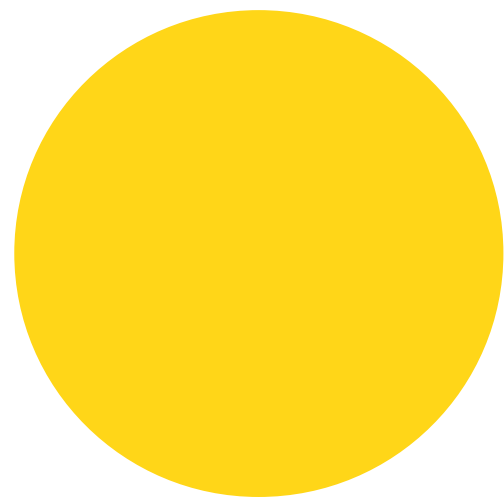
- Samarbetsprojekt
- Praktikkurser
- Uppdrag utifrån (kurser, exjobb...)
- Adjungerade lärare (50% i yrket, 50 % undervisning)

Texter, språk, innehåll, yrkesidentitet, ingenjörskurs...

”Det [förhållningssätt till tekniken] handlar om en allmän inställning att man löser ett tekniskt problem exempelvis genom att utveckla något praktiskt som ska fungera, och fungerar det så är det bra.

Detta avspeglas bland annat i hur man beskriver tekniken: koden ska ”se snygg ut”, prototypen ska ”se bra ut”, teknologen uppmanas att ”provköra och se att det ser bra ut”. Det är underförstått att man vet vad som menas med att det ser snyggt ut.

Det skulle kunna uttryckas som en resultatorienterad inställning till teknik och problemlösning, eller kanske en nyfiken grundsyn på tekniken och dess möjligheter, vilket alltså avspeglas i texterna.”
(Hållsten 2008)

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se